

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ
УНІВЕРСИТЕТ ТУШІЇ (Вітербо, Італія)
МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКИЙ ЦЕНТР З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОШИРЕННЯ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ
(Cirder, Вітербо, Італія)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА (Познань, Польща)
ДОСЛІДНИЦЬКА ГРУПА З ПИТАНЬ РІЗНОМАНІТНОСТІ, РІВНОСТІ ТА (РЕ)ІНТЕГРАЦІЇ
(Познань, Польща)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДІАПРОСТОРУ: ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ

Київ–Вітербо
2025

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF JOURNALISM
UNIVERSITY OF TUSCIA (VITERBO, ITALY)
INTERDEPARTMENTAL CENTER FOR RESEARCH AND DIFFUSION
OF RENEWABLE ENERGY (CIRDER, VITERBO, ITALY)
ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY (Poznań, Poland)
RESEARCH GROUP ON DIVERSITY, EQUALITY, AND (RE)INTEGRATION (Poznań, Poland)

CURRENT ISSUES OF MEDIA SPACE BOOK OF ABSTRACTS

Kyiv-Viterbo
2025

ISBN 9788890336188

УДК 007:304:070

Рецензенти:

Володимир Садівничий, д-р. наук із соц. комунік., проф. факультету іноземної філології та соціальних комунікацій Сумського державного університету
Алессандро Бокколіні, доцент факультету гуманітарних наук, комунікації та туризму
Університету Тушії

**Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту журналістики
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 16 від 6 травня 2025 р.).**

Редакційна колегія:

Юрій Бондар, канд. політ. наук, проф., директор ННІЖ
Анастасія Волобуєва, канд. наук із соц. комунік., доц.
Олена Грозна, асист.
Ірина Євдокименко, канд. наук із соц. комунік., доц.
Петро Катеринич, д-р філософії, асист.
Богдана Носова, канд. наук із соц. комунік., доц.
Олексій Ситник, канд. наук із соц. комунік., доц.
Андреа Колантоні, д-р філософії, доцент Університету Тушії, Вітербо, Італія
Леонардо Б'янкіні, д-р філософії, асистент Університету Тушії, Вітербо, Італія
Валеріо Ді Стефано, д-р філософії, Адміністративний менеджер CREA
– Дослідницького центру лісового господарства та деревини Ради
сільськогосподарських досліджень та аналізу економіки сільського господарства
Міністерства сільського господарства, продовольчого суверенітету та лісів Італії,
Рим, Італія

**Актуальні проблеми медіапростору: зб. доп. наук.-практ. конф. / упоряд. Ю. Бондар,
А. Волобуєва, Б. Носова. Київ–Вітербо, 2025. 480 с.**

У збірнику подано матеріали учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми медіапростору», яка відбулася в рамках Днів науки в Навчально-науковому інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка 17 квітня 2025 року.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та оригінальність інформації, коректність цитування наукових джерел і посилання на них.

Викладені погляди не відображають і не представляють думки членів редакційної колегії, рецензентів та Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

© Колектив авторів, 2025

© ННІЖ КНУ імені Тараса Шевченка, 2025

© Університет Тушії, Вітербо, Італія, 2025

ISBN 978-889-033-618-8

UDC 007:304:070

Reviewers:

Volodymyr Sadivnychi, Doctor of Sciences in Social Communications, Professor, Faculty of Foreign Philology and Social Communications, Sumy State University
Alessandro Bocolini, Ph.D., Associate Professor, University of Tuscia, Viterbo, Italy

**Recommended for publication by the Academic Senate of the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Minutes No. 16 dated May 6, 2025).**

Editorial Board:

Yurii Bondar, Ph.D., Professor, Director of the Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Anastasiia Volobueva, Ph.D., Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Olena Hrozna, Assistant Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Iryna Yevdokymenko, Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Petro Katerynych, Ph.D., Assistant Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Bogdana Nosova, Ph.D., Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Oleksii Sytnyk, Ph.D., Associate Professor, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Andrea Colantoni, Ph.D., Associate Professor, University of Tuscia, Viterbo, Italy
Leonardo Bianchini, Ph.D., Assistant Professor, University of Tuscia, Viterbo, Italy
Valerio Di Stefano, Ph.D., Administrative Manager, CREA – Research Center for Forestry and Wood of the Council for Agricultural Research and Analysis of Agricultural Economics of the Ministry of Agriculture, Food Sovereignty and Forests of Italy, Rome, Italy

Current Issues of Media Space: Book of Abstracts (2025). Edited by Yu. Bondar, A. Volobueva, B. Nosova. Kyiv-Viterbo. 480 p.

This Book of Abstracts is a collection of selected academic papers presented at the VII International Scientific and Practical Conferences «Current Issues of Media Space» at the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv on April 17, 2025 in the frame of the Days of Science and in collaboration with the University of Tuscia.

The academic papers are published in the author's wording. The authors of the papers are fully responsible for the reliability and originality of the information, the correctness of the citation of scientific sources and references to them.

The views presented are those of authors and do not reflect or represent the views of the Editorial Board Members, Reviewers or the Educational and Scientific Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

© Group of Authors, 2025

© Educational and Scientific Institute of Journalism,

Галина Вишневська, ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ КРІЗЬ ПРИЗМУ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	378
Зоряна Годунок, РОЛЬ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА В ПІДТРИМЦІ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ГІПЕРЛОКАЛЬНОГО МЕДІА «РАЙОН.ОСТРОГ»)	380
Ірина Грабовець, Олена Приходько, ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯТИВНОМУ ВПЛИВУ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ	383
Василь Загороднюк, ЖИТЛОВІ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНИЙ КОНЦЕПТ	385
Євгенія Задорожна, СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНА ЖУРНАЛІСТИКА У ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	388
Любов Конюхова, ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИРЕКТИВНОЇ ІЛЛОКУЦІЇ В РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ	390
Олексій Костюченко, РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ВИСВІТЛЕННІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ: ЦІННІСНО-ЕТИЧНИЙ ВИМІР	392
Юлія Мельнікова, ДЕБАТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	395
Олена Мельникова-Курганова, КОНЦЕПТ СВОБОДИ СЛОВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЛОКАДИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	397
Павло Мірошниченко, ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ В МЕДІЙНОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ПРИФРОНТОВОГО ЗАПОРІЖЖЯ	399
Оксана Одаренко, ВИКЛИКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВАХИСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	402
Тетяна Решетука, Кушнір Оксана, ДИТЯЧА ПРОБЛЕМАТИКА В ОНЛАЙН-ВИДАННІ «20 ХВИЛИН – НОВИНИ ТЕРНОПОЛЯ» НА ЧЕТВЕРТОМУ РОЦІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	404
Галина Синоруб, Олеся Мединська, БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ЖУРНАЛІСТІВ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	406
Андрій Соломахін, Ірина Гайдаєнко, СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ МОВІ ВОРОЖНЕЧІ ЩОДО ВПО У ТІКТОК	411
Лілія Шутяк, ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ОНЛАЙН-МЕДІА «ШПАЛЬТА»	414

Відсутність усталеного законодавства та загальноприйнятих етичних норм щодо використання штучного інтелекту, зокрема, у соціально-правозахисній діяльності становить серйозний виклик для журналістської та правозахисної спільнот.

А висока вартість пакетів інструментів з AI та їх недосконалість, відсутність чітких регламентів та практик навчання персоналу утруднює використання технологій штучного інтелекту у поточній суспільно-правозахисній діяльності.

Тетяна Решетука,

кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,

Кушнір Оксана,

кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ДИТЯЧА ПРОБЛЕМАТИКА В ОНЛАЙН-ВИДАННІ «20 ХВИЛИН – НОВИНИ ТЕРНОПОЛЯ» НА ЧЕТВЕРТОМУ РОЦІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Російсько-українська війна спричинила гуманітарну кризу, яка суттєво вплинула на добробут усіх громадян, але в першу чергу торкнулася дітей. За даними Офісу Генерального прокурора, станом на 27 березня 2025 року внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну загинуло 606 дітей, ще 1841 отримали поранення, а 19 – стали жертвами сексуального насильства, окрім того, за відомостями Національної поліції України, 2068 неповнолітніх вважаються зниклими безвісти [1]. Проте сьогодні неможливо встановити точну кількість дітей, які постраждали за понад три роки активних бойових дій, масованих обстрілів РФ та захоплення окремих населених пунктів України. Як зазначається у Резолюції 2529 (січень 2024 року) Парламентської Асамблеї Ради Європи, «жодну дитину в Україні не оминула війна», а також засуджуються «масові порушення прав дітей України, які є особливо вразливими жертвами цієї війни» [3]. Активні бойові дії нівелювали гарантії безпеки неповнолітніх, їх доступу до якісної освіти і медичного обслуговування, зростання у повній сім'ї, матеріальної та психологічної підтримки постраждалих та передусім права на життя дитини.

Журналісти часто стають захисниками прав дітей, висвітлюючи злочини щодо неповнолітніх, зміни у їхньому житті в умовах конфліктів, відтворюючи їх становище у соціумі. На них покладена ключова роль в інформуванні громадськості про дітей як повноцінних особистостей, які заслуговують на належне ставлення і повагу [2]. У регіонах цю місію виконують локальні медіа, в першу чергу онлайн, які висвітлюють нагальні питання життя дітей, реалізують соціальні проекти. На Тернопільщині активну правозахисну позицію займає інтернет-ресурс «20 хвилин – Новини Тернополя» [4],

який є лідером за частотою публікацій та чисельністю аудиторії. Нами опрацьовано 70 публікацій, які вийшли упродовж 2024 року: 59 матеріалів – за тегом «діти», 11 – за тегом «діти війни» (публікації без зазначених тегів нами не аналізувалися).

У результаті контент-аналізу матеріалів про дітей та підлітків в онлайн-виданні «20 хвилин – Новини Тернополя» упродовж 2024 року виділено такі провідні підтеми: безпека дітей, державна та суспільна підтримка, соціокультурна активність та дозвілля, діти та демографія, дитина та родина, здоров'я дітей, освіта і навчання (Рис. 1).

Рис. 1. Тематика публікацій на дитячу та підліткову тематику у онлайн виданні «20 хвилин. Тернопіль» у 2024 році

Контент-аналіз дозволив виокремити проблемно-тематичні блоки, що найчастіше піднімають автори публікацій.

У пріоритеті проблема дотримання прав дітей та підлітків, яке реалізується у підпроблемах: забезпечення належного рівня освіти і охорони здоров'я [14], діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування [10], сім'ї у кризових життєвих обставинах [9], девіантна поведінка підлітків [4 публікації]. Великий обсяг матеріалів становлять публікації про культурний та спортивний розвиток та дозвілля дітей та підлітків [17].

Окремі проблеми стали резонансними, їм присвячено кілька взаємопов'язаних публікацій. Наприклад, проблема жорстокого поводження з учнями у спецшколі на Тернопільщині (4 матеріали: «Били, обзивали, погрожували психікарнею і не навчали: що виявили у спецшколі на Тернопільщині» [12.11.2024], «В Омбудсмена показали фото умов в спецшколі на Тернопільщині і наголосили на порушеннях прав дітей» [15.11.2024], «Насильство у спецшколі: було чи ні? Версії поліції та ОВА розійшлися» [19.11.2024], «Звільнили директорку спецшколи, де виявили порушення прав дітей» [18.12.2024], «Це найщасливіший день! Багатодітній мамі із Горинки суд повернув чотирьох діток» [04.04.2024], «Мамі, в якій відбирали чотирьох дітей, небайдужі купили будинок. А де баба, яка біла внуків?» [14.06.2024]); смерть дітей через отруєння грибами (2 публікації: «Від отруєння грибами померла 13-річна дівчинка з Копичинців. Це вже четверта смерть в родині» [24.11.2024], «Гриби забрали чотири життя: у якому стані інші діти, які отруїлися у Копичинцях» [25.11.2024]). Часто у журналістських матеріалах піднімається одразу кілька проблем, особливо це стосується резонансних тем.

Хоча хештег #діти війни знаходимо у 11-ти матеріалах (16 % від загальної кількості), тема війни залишається наскрізним топом новинного дискурсу онлайн

медіа «20 хвилин – Новини Тернополя». Вона є ключовою при висвітленні концепту «діти і війна» (3 матеріали: «4 червня на Майдані Волі відбудеться Всеукраїнська акція в пам'ять про загиблих на війні дітей» [03.06.2024], «Тернополяни вшанували пам'ять про дітей, що загинули під час війни» [04.06.2024], «Статус «дитина війни»: як оформити та чи є грошові виплати» [08.09.2024]). Навіть при відборі культурно-мистецьких, спортивних інфоприводів відчувається вплив російсько-української війни: «Діти – це маленькі супергерої». Як 20-річна дівчина з Тернопільщини начитує терапевтичні казки» [24.03.2024], «Бабусині зайці: чортків'янки «срібного віку» шиють іграшки, щоб підтримати дітей війни» [06.04.2024], «На відпочинок до Чорткова приїхали діти з окупованого Херсона. У подарунок привезли кавун» [22.07.2024], «Школярка з Тернополя займається створенням нових сенсорних протезів» [18.10.2024], «Першокласник з Чортківщини виготовив 150 окопних свічок для воїнів ЗСУ» [21.10.2024] тощо.

Контент-аналіз публікацій в онлайн-виданні «20 хвилин – Новини Тернополя» із хештегами #діти та #діти війни засвідчив активну медіатизацію широкого спектру проблем дітей і підлітків. У журналістських матеріалах дитячої тематики домінують різні аспекти дотримання прав неповнолітніх в усіх сферах суспільного життя. Резонансні правозахисні випадки, у яких задіяні діти, залишаються в полі зору медійників до їх дієвого завершення. Російсько-українська війна визначає повсякдення неповнолітніх громадян і знаходить відображення у більшості журналістських публікацій.

Список використаних джерел:

1. Діти війни: Державний портал. Сайт. URL: <https://childrenofwar.gov.ua/> (дата звернення: 27.03.2025).
2. Медіа та права дитини: посібник для журналістів, створений самими журналістами. Українське адаптоване видання розроблено МГО «Інтерньюз-Україна». 2009. 65 с. URL: <https://archive.khpg.org/osvita/files/docs/1247043297.pdf> (дата звернення: 27.03.2025).
3. Становище дітей України. Резолюція 2529 [2024]. Парламентська Асамблея Ради Європи. URL: <https://pace.coe.int/en/files/33348/html> (дата звернення: 27.03.2025).
4. 20 хвилин – Новини Тернополя. Сайт. URL: <https://te.20minut.ua/> (дата звернення: 27.03.2025).

Галина Синоруб,

кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка
Тернопільського національного педагогічного університету

Олеся Мединська,

кандидатка філологічних наук, доцентка
Тернопільського національного педагогічного університету

БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ЖУРНАЛІСТІВ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Професійна діяльність журналіста у зоні бойових дій відіграє важливу роль у збереженні історичної правди, забезпеченні поінформованості суспільства, залученні уваги та мобілізації підтримки міжнародної спільноти. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну актуалізувало проблему безпеки журналістів у зоні бойових дій. На